

Inwestor: 	Zarząd Województwa Podkarpackiego - Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich ul. Boya Żeleńskiego 19 a 35-105 Rzeszów		
Wykonawca: 	BUDIMEX S.A. ul. Stawki 40 01-040 Warszawa		
Jednostka projektowa: 	ARCADIS Sp. z o.o. 02-675 Warszawa, ul. Wołoska 22A tel.: (0-22) 203 20 03, fax: (0-22) 203 20 01 MP-MOSTY Sp. z o.o. ul. Dekerta 18 30-703 Kraków		
Nazwa zadania Budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 984 na odcinku: od m. Rzędzianowice do ul. Sienkiewicza w Mielcu wraz z budową mostu na rzece Wisłoka – odcinek od km 2+504 do km 3+351			
Obiekt budowlany Budowa drogi wojewódzkiej nr 984 Lisia Góra – Radomyśl Wielki – Mielec na odcinku od km 2+544.28 do skrzyżowania z drogami gminnymi: nr 103725R (ul. Kosmonautów), nr 10303R (ul. Szybówkowa) oraz ul. Lotniskową w km 3+350,84 wraz z budową wiaduktu nad drogą powiatową Tuszów Narodowy – Mielec – Rzechów (ul. Sienkiewicza) oraz linią kolejową nr 25 Łódź Kaliska – Dębica w m. Mielec wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi			
Adres obiektu budowlanego województwo podkarpackie powiat mielecki, miasto Mielec			
Kategoria obiektu budowlanego Kategorie obiektu budowlanego: IV, XXV, XXVI, XVII, XXVIII, XXX			
Jednostka ewidencyjna, obręb i numery działek ewidencyjnych, na których obiekt jest usytuowany Jednostka ewidencyjna: Gmina Mielec Obręb: 0037 Chorzelów, 0002 Osiedle, 0003 Przemysłowy Numery działek na których realizowana jest inwestycja podano w: Tom I/4 – Zestawienie działek, na których realizowana jest inwestycja			
Spis zawartości projektu budowlanego Spis zawartości projektu budowlanego podano na stronie 2			
Uzgodnienia, decyzje opinie i warunki techniczne wymagane przepisami Uzgodnienia, decyzje opinie i warunki techniczne wymagane przepisami podano w: Tom I/3 – Decyzje, opinie i uzgodnienia			
Stadium: PROJEKT BUDOWLANY			
Nazwa opracowania: INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA			
Stanowisko:	Imię i Nazwisko:	Specjalność / Uprawnienia:	Podpis:
Główny Projektant	mgr inż. Rafał Dziedzic	Drogi PDK/0023/POOD/08	
Projektanci	mgr inż. Adrian Paściak	Drogi PDK/0197/PWOD/14	
	mgr inż. Marcin Koszera	Drogi SLK/5035/POOD/13	
Opracowali	mgr inż. Damian Iskra	-	
	inż. Patryk Świst	-	
Sprawdzający	mgr inż. Marek Stryjak	Drogi PDK/0058/POOD/16	
Nr archiwalny: PL0117.000093	Data opracowania: 12.2018	Numer egzemplarza: 1	Nr tomu: X

SPIS ZAWARTOŚCI PROJEKTU BUDOWLANEGO:

Budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 984 na odcinku: od m. Rzędzianowice do ul. Sienkiewicza w Mielcu wraz z budową mostu na rzece Wisłoka – odcinek od km 2+504 do km 3+351	
I	PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU Tom I/1 Część opisowa Tom I/2 Część rysunkowa Tom I/3 Decyzje, opinie i uzgodnienia Tom I/4 Zestawienie działek, na których realizowana jest inwestycja
II	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA DROGOWA
III	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA MOSTOWA
IV	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA ELEKTRYCZNA
V	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA TELETECHNICZNA
VI	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA GAZOWA
VII	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA KANALIZACJA SANITARNA
VIII	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA KANALIZACJA DESZCZOWA
IX	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – BRANŻA HYDROTECHNICZNA
X	INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA OCHRONY ZDROWIA
XI	BRANŻA GEOTECHNICZNA Tom XI/1 Dokumentacja geologiczno-inżynierska Tom XI/2 Dokumentacja hydrogeologiczna Tom XI/3 Opinia geotechniczna wraz z dokumentacją badań podłoża gruntowego Projekt geotechniczny
XII	PROJEKT ARCHITEKTONICZNO BUDOWLANY – ROZBIÓRKI BUDYNKÓW

OŚWIADCZENIE

Oświadczamy, że projekt budowlany pt.:

„Budowa drogi wojewódzkiej nr 984 Lisia Góra – Radomyśl Wielki – Mielec na odcinku od km 2+544.28 do skrzyżowania z drogami gminnymi: nr 103725R (ul. Kosmonautów), nr 10303R (ul. Szybowcowa) oraz ul. Lotniskową w km 3+350,84 wraz z budową wiaduktu nad drogą powiatową Tuszów Narodowy – Mielec – Rzochów (ul. Sienkiewicza) oraz linią kolejową nr 25 Łódź Kaliska – Dębica w m. Mielec wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, budowlami i urządzeniami budowlanymi”,

został wykonany zgodnie z Umową, aktualnie obowiązującymi przepisami, zasadami wiedzy technicznej oraz jest w stanie kompletnym z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.

Oświadczamy, że niniejszy projekt jest zgodny z wymaganiami ochrony środowiska oraz zakresem projektu określonym w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 35 ust. 1 pkt. 1 Ustawy Prawo budowlane).

Oświadczamy, że w niniejszym projekcie uwzględniono wymogi w zakresie ochrony środowiska ustalone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

BRANŻA DROGOWA					
Imię i Nazwisko	Stanowisko	Specjalność	Nr uprawnień	Data	Podpis
mgr inż. Rafał Dziedzic	Główny Projektant	Drogowa	PDK/0023/POOD/08	12.2018	
mgr inż. Adrian Paściak	Projektant	Drogowa	PDK/0197/PWOD/14	12.2018	
mgr inż. Marcin Koszera	Projektant	Drogowa	SLK/5035/POOD/13	12.2018	
mgr inż. Marek Stryjak	Sprawdzający	Drogowa	PDK/0058/POOD/16	12.2018	
mgr inż. Damian Iskra	Asystent Projektanta	Drogowa	-	12.2018	
inż. Patryk Świst	Asystent Projektanta	Drogowa	-	12.2018	

TOM X – PROJEKT ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANY	
Tom X – INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA OCHRONY ZDROWIA	
OŚWIADCZENIE	3
SPIS TREŚCI.....	4
1. ZAKRES ROBÓT DLA CAŁEGO ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO ORAZ KOLEJNOŚĆ REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTÓW.....	5
1.1. Zakres inwestycji.....	5
1.2. Kolejność realizacji inwestycji.....	6
2. WYKAZ ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH	6
3. ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRE MOGĄ STWARZAĆ ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA LUDZI	7
4. WSKAZANIA DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ PRZY REALIZACJI ROBÓT BUDOWLANYCH	7
5. WSKAZANIE SPOSOBU PROWADZENIA INSTRUKTAŻU PRACOWNIKÓW PRZED REALIZACJĄ ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH I INNE ZAGROŻENIA Z DZIEDZINY BHP	8
5.1. Informacja o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych	8
5.2. Zasady postępowania w przypadku występowania zagrożenia.....	9
5.3. Konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed skutkami zagrożeń	10
5.4. Zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby	10
5.5. Określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy	10
5.6. Informacja o wydzielaniu i oznakowaniu miejsca prowadzenia robót budowlanych stosowanie do rodzaju zagrożenia	11
6. WSKAZANIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH I ORGANIZACYJNYCH ZAPOBIEGAJĄCYCH NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT W STREFACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA.....	12
7. PRZEPISY ZWIĄZANE	13

Informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia

Zgodnie z art. 21a, poz.1 Prawa Budowlanego kierownik budowy jest zobowiązany w oparciu o poniższą informację sporządzić przed rozpoczęciem budowy plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Podstawą opracowania informacji jest Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. 2003 nr 120 poz. 1126 z późn. zm.),

1. ZAKRES ROBÓT DLA CAŁEGO ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO ORAZ KOLEJNOŚĆ REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTÓW

1.1. Zakres inwestycji

W zakres zamierzenia budowlanego wchodzi:

- 1) Roboty drogowe:
  - budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 984 od miejscowości Chorzelów do istniejącej ulicy Lotniskowej z przekroczeniem drogi powiatowej Tuszów Narodowy – Mielec – Rzochów oraz linii kolejowej nr 25 wiaduktem drogowym,
  - budowa skrzyżowania w m. Mielec typu rondo 4 – wlotowe z ul. Kosmonautów, ul. Szybownicową i ul. Lotniskową,
  - budowa zjazdów indywidualnych i publicznych do działek sąsiadujących z projektowanym pasem drogowym,
  - przebudowa i budowa nowych sieci infrastruktury technicznej,
  - budowa oświetlenia na skrzyżowaniach,
  - budowa odwodnienia drogi w postaci rowów przydrożnych oraz odcinkowo kanalizacji deszczowej,
  - budowa i przebudowa chodników, ścieżek rowerowych z dopuszczeniem ruchu pieszego.
- 2) Roboty mostowe:
  - wiadukt wieloprzęsłowy umożliwiający przekroczenie drogi powiatowej Tuszów Narodowy – Mielec – Rzochów oraz linii kolejowej nr 25 wiaduktem drogowym,
  - budowa przepustów.
- 3) Kanalizacja deszczowa wraz z urządzeniami oczyszczającymi:
  - lokalnie budowa sieci kanalizacji deszczowej,
  - budowa rowów otwartych trawiastych,
- 4) Urządzenia ochrony środowiska:
  - osadniki w studzienkach wodościekowych
- 5) Zieleni:
  - wycinka istniejącej zieleni kolidującej z inwestycją,
  - zasadzenie zieleni rekreacyjnej (trawniki)
- 6) Urządzenia bezpieczeństwa ruchu:
  - bariery ochronne,
  - oznakowanie poziome i pionowe wraz z fundamentami konstrukcji bramowych i kratownicowych,
- 7) Oświetlenie:
  - budowa oświetlenia na skrzyżowaniach,

- 8) Zasilanie obiektów drogowych:
- urządzeń drogowych (oświetlenie)
- 9) Przebudowa istniejącej infrastruktury technicznej:
- linie energetyczne nN, SN,
  - kanalizacja deszczowa i sanitarna,
  - sieć gazowa,
  - sieć teletechniczna,
  - sieć odwodnienia,
- 10) Rozbiórki:
- elementów dróg i ulic,
  - elementów sieci uzbrojenia terenu,
  - sieci melioracyjnej,

1.2. Kolejność realizacji inwestycji

Inwestycja powinna być realizowana przy zachowaniu następującej kolejności dla poszczególnych elementów robót:

- przebudowa kolidujących urządzeń infrastruktury technicznej,
- wyznaczenie lub budowa objazdów na czas budowy obiektów,
- usunięcie warstwy ziemi roślinnej,
- roboty ziemne,
- budowa obiektów inżynierskich,
- budowa kanalizacji,
- budowa oświetlenia,
- budowa jezdni,
- urządzenia bezpieczeństwa i organizacji ruchu.

2. WYKAZ ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

W rejonie realizowanej inwestycji znajdują się następujące obiekty budowlane:

istniejąca sieć drogowa:

Rodzaj drogi	Nr drogi /nazwa ulicy	Lokalizacja / skrzyżowanie z drogą
wojewódzka	983	984
powiatowa	1143r	984
powiatowa	Tuszów Narodowy – Mielec – Rzochów	984

istniejąca infrastruktura techniczna:

- urządzenia melioracyjne,
- linie elektroenergetyczne średniego i niskiego napięcia,
- linie telekomunikacyjne sieci miejscowej,
- kanalizacja deszczowa i sanitarna,
- wodociągi,
- gazociągi średniego ciśnienia.

3. ELEMENTY ZAGOSPODAROWANIA, KTÓRE MOGĄ STWARZAĆ ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA LUDZI

Następujące elementy zagospodarowania terenu mogą stanowić źródło zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi:

- Droga wojewódzka oraz drogi innych klas
  - ruch pojazdów poruszających się z dużymi prędkościami (wypadki komunikacyjne),
  - emisję zanieczyszczeń,
  - emisja hałasu.
- mosty i wiadukty drogowe
  - możliwość upadku z wysokości ponad 5 m (wypadki komunikacyjne).
- elektroenergetyczne linie napowietrzne
  - zagrożenia w przypadku wystąpienia zdarzeń ekstremalnych, np. klęsk żywiołowych.
- sieci gazowe

4. WSKAZANIA DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ PRZY REALIZACJI ROBÓT BUDOWLANYCH

Następujące roboty budowlane, ze względu na ich charakter, organizację lub miejsce prowadzenia stwarzają szczególne zagrożenie bezpieczeństwa i zdrowia ludzi:

- Roboty rozbiórkowe, a w szczególności związane z rozbiórką istniejących obiektów budowlanych
- Roboty stwarzające ryzyko przysypania ziemią lub upadku z wysokości
  - wykonywanie wykopów o skarpach pionowych bez rozparcia, o głębokości większej niż 1,5 m oraz wykopów o bezpiecznym nachyleniu skarp o głębokości większej niż 3,0 m
  - zagrożenie przysypaniem, w czasie wykonywania wykopów dla korpusu drogi, kanalizacji deszczowej, studni telekomunikacyjnych, zespołów urządzeń do oczyszczania ścieków deszczowych, fundamentów itp., w całym okresie prowadzenia robót.
  - roboty, przy których wykonaniu występuje ryzyko upadku z wysokości ponad 5 m
  - przy wykonaniu obiektów inżynierskich, w całym okresie budowy
  - roboty wykonywane przy użyciu dźwigów
  - przy wykonywaniu obiektów inżynierskich i przebudowie elektroenergetycznych linii napowietrznych, w całym okresie prowadzenia robót dźwigowych
  - montaż elementów konstrukcyjnych obiektów inżynierskich
  - przy wykonaniu mostów i wiaduktów, w czasie prowadzenia robót montażowych
  - betonowanie wysokich elementów obiektów inżynierskich takich jak podpory
  - przy wykonywaniu obiektów jw.
  - fundamentowanie podpór obiektów inżynierskich posadowionych na palach
  - przy wykonywaniu obiektów jw.
  - roboty wykonywane pod lub w pobliżu przewodów elektroenergetycznych w odległości liczonej poziomo od skrajnych przewodów nie mniejszej niż:
    - 3,0 m dla linii o napięciu znamionowym nie przekraczającym 1 kV,
    - 5,0 m dla linii o napięciu znamionowym powyżej 1 kV, lecz nie przekraczającym 15 kV,
    - 10,0 m dla linii o napięciu znamionowym powyżej 15 kV, lecz nie przekraczającym 30 kV,
    - 15,0 m dla linii o napięciu znamionowym powyżej 30 kV, lecz nie przekraczającym 110 kV,
    - 30,0 m dla linii o napięciu znamionowym powyżej 110 kV
- roboty budowlane przy prowadzeniu których występują działania substancji chemicznych lub czynników zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi, a w szczególności:
  - roboty prowadzone w temperaturze poniżej -10°C,
  - roboty rozbiórkowe sieci podziemnej infrastruktury technicznej zawierające otuliny azbestowe.
- roboty budowlane prowadzone w pobliżu linii wysokiego napięcia lub czynnych linii komunikacyjnych
  - roboty wykonywane w odległości liczonej poziomo od skrajnych przewodów mniej niż 15 m dla linii o napięciu znamionowym 110kV oraz mniej niż 30 m dla linii o napięciu znamionowym powyżej 110kV,
  - ryzyko porażenia prądem przy prowadzeniu robót związanych z usuwaniem kolizji z liniami wysokiego napięcia
- roboty budowlane stwarzające ryzyko utonięcia pracowników
  - montaż elementów konstrukcyjnych obiektów mostowych

- roboty budowlane prowadzone w studzienkach i innych przestrzeniach zamkniętych
  - przy wykonywaniu kanalizacji deszczowej i zespołów urządzeń do oczyszczania ścieków deszczowych, w całym okresie prowadzenia robót
  - przy wykonywaniu robót w przepustach drogowych
- roboty budowlane, prowadzone przy montażu ciężkich elementów prefabrykowanych, których masa przekracza 10 Mg
  - przy wykonywaniu obiektów inżynierskich i zespołu urządzeń oczyszczających, w całym okresie prowadzenia robót
- załadunek, rozładunek i poruszanie się ciężkich maszyn budowlanych
- roboty budowlane oraz inne prace prowadzone w pobliżu istniejących dróg
- roboty budowlane związane z przebudową gazociągów

5. WSKAZANIE SPOSOBU PROWADZENIA INSTRUKTAŻU PRACOWNIKÓW PRZED REALIZACJĄ ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH I INNE ZAGROŻENIA Z DZIEDZINY BHP

5.1. Informacja o sposobie prowadzenia instruktażu pracowników przed przystąpieniem do realizacji robót szczególnie niebezpiecznych

Podstawowe obowiązki Generalnego Wykonawcy:

- sporządzenie „Planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia”
- powołanie koordynatora budowy d/s BHP
- przeprowadzenie przeglądów warunków BIOZ na budowie.

Przed przystąpieniem do wykonywania robót szczególnie niebezpiecznych należy przeprowadzić instruktaż pracowników, który powinien obejmować następujące składniki:

- Określenie zasad postępowania w przypadku wystąpienia zagrożenia,
- Przedstawienie sposobu i podkreślenie konieczności stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed skutkami zagrożeń,
- Wyznaczenie odpowiedzialnych osób i określenie zasad bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi.
- Instruktaż ogólny z zakresu BHP dla pracowników Generalnego Wykonawcy - przeprowadza pracownik służby BHP przed przystąpieniem do pracy. Pracownik potwierdza odbycie szkolenia na karcie szkolenia wstępnego.
- Instruktaż stanowiskowy z zakresu BHP dla pracowników Generalnego Wykonawcy - przeprowadza bezpośredni przełożony przed przystąpieniem do pracy na danym stanowisku pracy. Pracownik potwierdza odbycie szkolenia na karcie szkolenia wstępnego.
- Szkolenie wprowadzające dla pracowników podwykonawcy - przeprowadza pracownik służby BHP lub wyznaczona osoba, przed przystąpieniem do pracy. Pracownik potwierdza odbycie szkolenia na karcie szkolenia wprowadzającego. Osoba wyznaczona do kontaktu z firmy podwykonawczej ma obowiązek powiadomienia pracownika służby BHP oraz kierownika robót o nowo zatrudnionym pracowniku, wysłaniu pracownika na szkolenie wprowadzające. Na jeden dzień przed rozpoczęciem szkolenia wprowadzającego osoba reprezentująca podwykonawcę/usługodawcę/dostawcę dostarcza do pracownika służby BHP oświadczenie wraz z wykazem wprowadzanych osób (pracowników oraz innych osób zaangażowanych na innej podstawie niż umowa o pracę) oraz oryginał zaświadczenia lekarskiego, o którym mowa w art. 229 i 304 KP.
- Instruktaże z zakresu BHP - przeprowadzane przez bezpośredniego przełożonego przed przystąpieniem do pracy oraz każdorazowo w przypadku zmiany specyfiki pracy. Szkolenie zawiera imienny podział pracy (w przypadku wykonywania prac niebezpiecznych), poinformowanie o zagrożeniach oraz sposobach eliminowania zagrożeń, a także środkach ochrony indywidualnej oraz

środkach ochrony zbiorowej używanych przy wykonywaniu danej pracy. Potwierdzeniem odbycia przeszkolenia BHP jest wpis do zeszytu szkoleń.

- Instruktaż dla osób odwiedzających budowę - przeprowadza osoba wyznaczona na opiekuna gości.

5.2. Zasady postępowania w przypadku występowania zagrożenia

Wszystkie biura powinny być wyposażone w telefony stacjonarne umożliwiające nawiązanie szybkiej łączności w razie sytuacji awaryjnej. Dodatkowo wszyscy pracownicy nadzoru na budowie powinni posiadać telefony komórkowe umożliwiające wezwanie służb ratunkowych oraz kontakt z dyrekcją. W miejscach ogólnie dostępnych należy na terenie budowy umieścić tablice z ogłoszeniem numerów telefonów alarmowych wraz schematem postępowania.

Obowiązkiem kierownika robót jest:

- udzielenie pierwszej pomocy poszkodowanemu,
- podjęcie niezbędnych działań eliminujących lub ograniczających zagrożenie,
  - powiadomienie wszystkich osób będących w rejonie zagrożenia lub mogących wejść w rejon zagrożenia, o grożącym niebezpieczeństwie,
- niezwłoczne powiadomienie specjalisty ds. BHP o powstałym wypadku,
  - zabezpieczenie miejsca wypadku przy pracy do czasu dokonania oględzin miejsca wypadku oraz sporządzenia, jeśli zachodzi potrzeba, szkicu lub fotografii przez zespół powypadkowy,
  - wdrożenie dochodzenia powypadkowego celem ustalenia w przewidzianym trybie okoliczności i przyczyn wypadku,
- zastosowanie odpowiednich środków zapobiegających podobnym wypadkom.

Zgodę na dalsze kontynuowanie robót w miejscu wypadku wyraża Kierownik Budowy w uzgodnieniu z zespołem powypadkowym, a w sytuacji zaistnienia wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego po uzgodnieniu z właściwym terenowo inspektorem pracy i prokuratorem.

Dokonywanie zmian w miejscu wypadku bez uzyskania zgody jest dopuszczalne, wyłącznie w przypadku konieczności ratowania osób lub mienia albo zapobieżenia grożącemu niebezpieczeństwu.

Kierownik/Majster/Inżynier ma obowiązek powiadomić o wypadku przy pracy - poza wezwaniem odpowiednich służb ratunkowych:

- Kierownika budowy
- Kierownika robót mostowych (roboty mostowe),
- Kierownika Produkcji Budowlano-Montażowej,
- Kierownictwo oraz pracowników podwykonawców,
- Specjalistę ds. BHP.

W przypadku powstania wypadku śmiertelnego, ciężkiego lub zbiorowego dodatkowo:

- właściwego terenowo Prokuratora,
- właściwego terenowo Państwowego Inspektora Pracy.

W przypadku katastrofy budowlanej kierownik robót jest obowiązany:

- powiadomić o katastrofie kierownika budowy,
- zorganizować doraźną pomoc poszkodowanym i przeciwdziałać rozszerzeniu się skutków katastrofy,

- zabezpieczyć miejsce katastrofy przed zmianami uniemożliwiającymi prowadzenie postępowania wyjaśniającego przyczyny katastrofy, prowadzonego przez właściwy organ nadzoru budowlanego.

Obowiązkiem kierownika budowy jest **niezwłoczne zawiadomienie o katastrofie:**

- Kierownictwo,
- Właściwy organ nadzoru budowlanego,
- Właściwego miejscowo prokuratora,
- Policję,
- Inwestora,
- Inspektora nadzoru inwestorskiego,
- Projektanta.

5.3. Konieczność stosowania przez pracowników środków ochrony indywidualnej zabezpieczających przed skutkami zagrożeń

Odpowiednio do charakteru oraz środowiska prowadzenia robót budowlanych pracownicy powinni być zobowiązani do stosowania środków ochrony indywidualnej. Stosowanie środków będzie kontrolowane przez kierownictwo budowy pod rygorem usunięcia z budowy pracownika niestosującego się do poleceń kierownictwa.

5.4. Zasady bezpośredniego nadzoru nad pracami szczególnie niebezpiecznymi przez wyznaczone w tym celu osoby

W przypadku wykonywania prac szczególnie niebezpiecznych, powinny być wydawane zezwolenia wraz z informacją do pozostałych pracowników zaangażowanych w prace sąsiadujące. Prace te powinny być prowadzone pod bezpośrednim nadzorem pracowników (majster, inżynier, kierownik) wyznaczonych przez poszczególnych wykonawców.

Przed przystąpieniem do prac szczególnie niebezpiecznych, osoba bezpośrednio nadzorująca ma obowiązek:

- sprawdzić czy pracownicy posiadają odpowiednie środki zabezpieczające,
- przeprowadzić instruktaż.

Potwierdzeniem odbycia przez pracowników instruktażu powinien być wpis do Zeszytu Szkoleń.

W przypadku, gdy na teren budowy zostaną dostarczone materiały niebezpieczne, zostaną one odpowiednio oznakowane, składowane, zabezpieczone przed dostępem osób postronnych.

5.5. Określenie sposobu przechowywania i przemieszczania materiałów, wyrobów, substancji oraz preparatów niebezpiecznych na terenie budowy

Składowanie materiałów budowlanych powinno się odbywać w miejscach odpowiednio do tego celu przygotowanych, o ustabilizowanej nawierzchni, w miejscach nie stanowiących zagrożenia dla pracowników oraz nie kolidujących z drogami transportowymi i komunikacyjnymi.

Materiały wrażliwe na warunki pogodowe powinny zostać odpowiednio zabezpieczone poprzez zastosowanie przykrycia lub będą składowane pod dachem (wiaty) lub w pomieszczeniach zamkniętych z odpowiednią wentylacją.

Materiały niebezpieczne powinny zostać zabezpieczone przed dostępem osób postronnych. Materiały te dodatkowo powinny być zabezpieczone w taki sposób, aby nie stanowiły zagrożenia dla środowiska naturalnego. W przypadku składowania elementów palnych oraz łatwopalnych Specjalista ds. ppoż. określi czy niezbędne jest wyposażenie miejsca składowania w dodatkowy sprzęt ppoż.

Karty charakterystyk tych substancji zostaną przekazane Kierownikowi robót.

Kierownik robót wyznacza osoby, które będą upoważnione do obsługi magazynu materiałów niebezpiecznych oraz zapoznaje z kartami charakterystyk.

Wykaz osób upoważnionych do obsługi magazynu materiałów niebezpiecznych oraz kopie kart charakterystyk powinny się znajdować w magazynie materiałów niebezpiecznych.

5.6. Informacja o wydzielaniu i oznakowaniu miejsca prowadzenia robót budowlanych stosowanie do rodzaju zagrożenia

Prace budowlane powinny być prowadzone zgodnie z projektem budowlanym. Zagospodarowanie poszczególnych placów budowy i zapleczy socjalnych powinno być wykonywane zgodnie z zatwierdzonymi „Planami zagospodarowania placu budowy”.

Szczegółowe oznakowania powinny być wskazane w instrukcjach bezpiecznego wykonywania prac opracowanych dla poszczególnych rodzajów robót i miejsc wykonywania tych robót.

Roboty budowlane wymagające wydzielenia i oznakowania:

- **Teren placu budowy** należy oznakować tablicami informacyjnymi : „Teren budowy, wstęp zabroniony” oraz zabezpieczyć przed wejściem osób nieupoważnionych

- **wykopy** - oznakowanie tablicami informacyjnymi, wyгородzenie wykopu za pomocą balustrad o odpowiedniej wytrzymałości 80kG siły skupionej przyłożonej do bariery, wyznaczenie bezpiecznych zejść do wykopów,

- **prace przy użyciu żurawi i dźwigów** - wyznaczenie strefy pracy żurawia, dźwigu za pomocą taśm bhp i/lub tablic („uwaga strefa pracy żurawia”), wywieszenie tablic informacyjnych („zakaz wstępu” lub „przeście zabronione”), wprowadzenie osoby nadzorującej/kierującej pracą maszyny

- **prace na wysokości** - wykonanie barierki o wymaganej wysokości i wytrzymałości, wyгородzenie stref naziemnych będących w bezpośrednim otoczeniu narażonym na upadek materiałów za pomocą taśm bhp, oznakowanie „uwaga strefa prac na wysokości”,

- **prace na rusztowaniu** – odbiór rusztowania potwierdzony przez osobę nadzorującą, określenie dopuszczalnej nośności.

- **w trakcie montażu/demontażu rusztowania** - oznakowanie za pomocą tablicy „zakaz wchodzenia”, „nakaz stosowania hełmu ochronnego”, „nakaz stosowania sprzętu chroniącego przed upadkiem z wysokości” oraz zamontowanie zapy na początku schodni.

- **instalacje elektryczne** - oznaczenie miejsca występowania instalacji elektrycznych za pomocą słupków pomalowanych w żółto-czarne ukośne pasy oraz tablic ostrzegawczych „Pod napięciem” i „Uwaga! Kolizja z uzbrojeniem podziemnym roboty ziemne wykonywać ręcznie”.

Oznakowanie podziemne za pomocą taśm:

o kolorze niebieskim - napięcie znamionowe do 1kV.

o kolorze czerwonym - napięcie znamionowe powyżej 1kV.

- **instalacje wodociągowe** - oznaczenie miejsca występowania instalacji wodociągowych za pomocą tablic „H” - w przypadku oznakowania naziemnego. Oznakowanie podziemne - za pomocą taśmy o kolorze biało-niebieskim.

- **instalacje gazowe** - oznaczenie miejsca występowania instalacji gazowych za pomocą słupków pomalowanych w żółto oraz taśmy koloru żółtego.

■ **światłowody** - oznakowanie naziemne za pomocą tablic o kolorze żółtym z napisem „UWAGA! Kabel światłowodowy Roboty ziemne wykonywać ręcznie”. Oznakowanie podziemne - taśma w kolorze pomarańczowym z napisem „Uwaga! Kabel światłowodowy”.

Dodatkowe oznaczenie budowy oraz dróg komunikacyjnych:

- **na zewnętrznym ogrodzeniu / obrysie budowy:** „Teren budowy, wstęp zabroniony”,
- **przed skrzyżowaniem dróg z napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi**, w odległości nie mniejszej niż 15m, zostaną ustawione tabliczki ostrzegawcze oraz zostanie rozciągnięta taśma ostrzegawcza

Przed rozpoczęciem robót powinny zostać sporządzone „Instrukcje bezpiecznego wykonywania prac” dla poszczególnych rodzajów i zakresów robót, dostosowane do aktualnie prowadzonych prac. Instrukcje te powinny zostać zaopiniowane przez pracownika służby BHP i zatwierdzone przez kierownika budowy i przechowywane (kopia) w miejscu wykonywania tych robót.

6. WSKAZANIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH I ORGANIZACYJNYCH ZAPOBIEGAJĄCYCH NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT W STREFACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA

Przy wykonywaniu robót w strefach szczególnego zagrożenia należy stosować wszystkie dostępne środki techniczne, tzn. maszyny i urządzenia zgodnie z zaleceniami specyfikacji technicznych dla tych robót oraz środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed skutkami zagrożeń.

W strefach zagrożenia i w ich sąsiedztwie należy przewidzieć możliwość sprawnej ewakuacji na wypadek pożaru lub innych sytuacji awaryjnych oraz zapewnić możliwość dojazdu dla służb ratowniczych, gdyby zaszła konieczność ich interwencji.

Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych, zapobiegających niebezpieczeństwom wynikającym z wykonania robót budowlanych w strefach szczególnego zagrożenia zdrowia lub w ich sąsiedztwie, w tym zapewniających bezpieczną i sprawną komunikację, umożliwiającą szybką ewakuację na wypadek pożaru, awarii i innych zagrożeń

Miejsca pracy na terenie budowy, w szczególności przy wykonywaniu robót na wysokościach powinny zostać odpowiednio wyposażone w schodnie, umożliwiającą sprawną ewakuację.

Wyjścia (wejścia) do wykopów powinny być wyposażone w schodnie lub drabiny rozmieszczone nie rzadziej niż co 20m. Wykopy ponadto powinny być wykonywane z odpowiednim nachyleniem spadków, a jeśli specyfika robót nie będzie pozwalała na wykonanie spadków to z umocnieniem skarp.

Na terenie budowy zostanie przygotowany oraz odpowiednio oznaczony punkt pierwszej pomocy.

Punkty te powinny być odpowiednio wyposażone w środki służące udzieleniu pomocy przedmedycznej w przypadku urazu lub wypadku - apteczki.

Pierwszą pomoc powinny wykonywać wyznaczone osoby, posiadające odpowiednie przeszkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Wykaz tych osób powinien znajdować się przy apteczce.

Zaplecza powinny posiadać połączenie telefoniczne umożliwiające wezwanie odpowiednich służb ratunkowych.

Obiekty zaplecza powinny zostać wyposażone w tablice dotyczące postępowania na wypadek pożaru, udzielenia pierwszej pomocy oraz numery alarmowe.

Zarówno zaplecze biurowe, zaplecze socjalne jak i miejsca składowania i przygotowania produkcji budowlanej powinny być wyposażone w środki gaśnicze.

7. PRZEPISY ZWIĄZANE

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (Dz. U. Nr 89) z późniejszymi zmianami
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23.06.2003r w sprawie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120)
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6.02.2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27.04.2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych (Dz. U. Nr 40)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 129)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20.09.2001 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U. Nr 118)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28.05.1996 r. w sprawie rodzajów prac wymagających szczególnej sprawności psychofizycznej (Dz. U. Nr 62)
- Rozporządzenie ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28.05.1996 r. w sprawie rodzajów prac, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (Dz. U. Nr 62)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30.05.1996 r. w sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie Pracy (Dz. U. Nr 69) z późniejszymi zmianami
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2.09.1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28.05.1996 r. w sprawie szczegółowych zasad szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 62).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 marca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy budowie i eksploatacji sieci gazowych oraz uruchamiania instalacji gazowych gazu ziemnego (Dz. U. 2010, nr 2 poz. 6)
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz. U. 2013, poz. 492)